

Cognitieve achteruitgang meetbaar jaren voor de eerste psychotische episode

ARTIKEL

LITERATUUR

- Vorstman JA, Breetvelt EJ, Duijff SN, Eliez S, Schneider M, Jalbrzikowski M, Armando M, Vicari S, Shashi V, Hooper SR, Chow EW, Fung WL, Butcher NJ, Young DA, McDonald-McGinn DM, Vogels A, van Amelsvoort T, Gotthelf D, Weinberger R, Weizman A, Klaassen PW, Koops S, Kates WR, Antshel KM, Simon TJ, Ousley OY, Swillen A, Gur RE, Bearden CE, Kahn RS, Bassett AS, for the International Consortium on Brain and Behavior in 22q11.2 Deletion S. Cognitive decline preceding the onset of psychosis in patients with 22q11.2 deletion syndrome. JAMA Psychiatry 2015; 72: 377-85.

AUTEURS

JACOB VORSTMAN

ELEMI BREETVELT

E-mail: j.a.s.vorstman@umcutrecht.nl

Waarom dit onderzoek?

Het 22q11.2-deletiesyndroom (22q11DS) is de grootste enkelvoudige genetische risicofactor voor schizofrenie; één op de vier mensen met deze genetische stoornis krijgt schizofrenie of aanverwante psychotische stoornis. In een eerdere studie in het Wilhelmina Kinderziekenhuis en het UMC Utrecht Hersencentrum werd aangetoond dat een deel van de mensen met 22q11DS al op de kinderleeftijd een cognitieve achteruitgang heeft.

Onderzoeksvraag

Houdt de vroege cognitieve achteruitgang bij patiënten met 22q11DS verband met het optreden van een psychotische stoornis later in de ontwikkeling?

Hoe werd dit onderzocht?

Wij analyseerden de prospectieve gegevens van meer dan 800 patiënten met 22q11DS, verzameld in 22 internationale onderzoekscentra in een onderzoeksconsortium. Van ruim 400 patiënten was tevens een gestandaardiseerde psychiatrie diagnose beschikbaar waardoor de vroege ontwikkeling van het IQ vergeleken kon worden tussen de subgroep die wel en de subgroep die geen psychotische stoornis kreeg.

Belangrijkste resultaten

De resultaten toonden een robuust verschil; de groep patiënten bij wie later een diagnose psychotische stoornis werd gesteld, vertoonde een forse achteruitgang in het IQ. Het verschil in het cognitieve traject van deze groep en de groep die geen psychose kreeg, was al vanaf de leeftijd van 11 jaar detecteerbaar. Dit terwijl de gemiddelde leeftijd bij eerste psychotische episode in deze groep ongeveer 18 jaar was (zie **FIGUUR 1**).

Consequenties voor de praktijk

Het belang van onze bevindingen is tweeledig. Ten eerste bieden deze een klinisch toepasbare maat – namelijk cognitieve achteruitgang, meetbaar door het herhaaldelijk testen van de intelligentie – om bij kinderen met 22q11DS een subgroep op jonge leeftijd te identificeren met het hoogste risico op het ontstaan van een psychotische stoornis. Deze subgroep heeft meer dan tweemaal zo hoog risico op een psychotische stoornis als de kinderen zonder een vroege IQ-daling en zou dus profijt kunnen hebben van een intensievere psychiatrie begeleiding en gerichte interventies. Ten tweede is de studie niet alleen relevant voor mensen met 22q11DS omdat de bevindingen ook een belangrijk inzicht bieden in het vroege beloop van de ziekte schizofrenie. De vroege cognitieve achteruitgang suggereert dat de ziekte al jaren voor de eerste psychose actief is.

FIGUUR 1 Ontwikkeling verbaal IQ bij patiënten met 22q11.2-deletiesyndroom die wel of geen psychotische stoornis kregen

